تېخىمۇ زور جاسارەت بىلەن، تېخىمۇ يۇقىرى باشلىنىش نۇقتىسىدىن ئىسلاھات، ئېچىۋېتىشنى ئالغا سىلجىتىپ، ئومۇميۈزلۈك سوتسىيالىستىك زامانىۋىلاشقان دۆلەت قۇرۇش يېڭى مۇساپىسىدە پۈتۈن مەملىكەتنىڭ ئالدىدا مېڭىش، يېڭى شانلىق نەتىجىلەرنى يارىتىش كېرەك

(بېشى 1 ـ بەتتە)

ئالتۇن كۈز مەزگىلدە گۇاڭدۇڭ تۇپرىقى هاياتى كۈچكە تولغاندى. 10 ـ ئاينىڭ 12 ـ كۈنىدىن 13 ـ كۈنىگىچە، شى جىنپىڭ جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيەسى مەركىزىي كومىتېتى سىياسىي بيۇروسىنىڭ ئەزاسى، گۇاڭدۇڭ ئۆلكىلىك پارتىيە كومىتېتىنىڭ شۇجىسى لى شى ۋە ئۆلكە باشلىقى ما شىڭرۇينىڭ هەمراهلىقىدا، ئىلگىرى ـ كېيىن بولۇپ چاۋجوۋ، شەنتوۋ قاتارلىق جايلارغا بېرىپ، مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرىنى قوغداش ئورۇنلىرى، تارىخىي مەدەنىيەت كوچا ـ رايونلىرى، كارخانىلار قاتارلىقلارغا چوڭقۇر چۆكۈپ، دائىملاشقان يۇقۇمنىڭ ئالدىنى ئېلىش ـ تىزگىنلەش ۋە ئىقتىساد، جەمئىيەت تەرەققىياتى خىزمىتىنى بىرتۇتاش پىلانلاپ ئالغا سىلجىتىش، ئىسلاھات، ئېچىۋېتىشنى چوڭقۇرلاشتۇرۇش، «14 ـ بەش يىل» مەزگىلىدىكى ئىقتىساد، جەمئىيەت تەرەققىياتىنى پىلانلاش قاتارلىقلار توغرىسىدا تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلدى.

10 ـ ئاينىڭ 12 ـ كۈنى چۈشتىن كېيىن، شى جىنپىڭ چاۋجوۋ شەھىرىگە بېرىپ تەكشۈرۈشتە بولدى. چاۋجوۋ قەدىمىي شەھىرىنىڭ شەرقىي دەرۋازىسىنىڭ سىرتىدىكى گۇاڭجى كۆۋرۈكى جەنۇبىي سۇڭ سۇلالىسى يىللىرىدا سېلىنغان بولۇپ، خەنجىياڭ دەرياسىنىڭ ئىككى قىرغىقىنى تۇتاشتۇرۇپ تۇرىدۇ، ئۇسلۇبى ئۆزگىچە، لىم كۆۋرۈك، لەيلىمە كۆۋرۈك، ئەگمە كۆۋرۈك بىر گەۋدىلەشكەن بولۇپ، «دۇنيادىكى ئەڭ بۇرۇن سېلىنغان ئېچىلىپ يېپىلىدىغان كۆۋرۈك» دەپ ئاتالغان. شى جىنپىڭ كۆۋرۈكنى بويلاپ پىيادە مېڭىپ، كۆۋرۈك شىپاڭى، لەيلىمە كۆۋرۈكلەرنى كۆردى، خەنجىياڭ دەرياسىنىڭ ئىككى قىرغىقىنىڭ مەنزىرىسىگە نەزەر سالدى، كۆۋرۈكنىڭ تارىخىي مەدەنىيەت خاسلىقىنى ئىگىلىدى، گۇاڭجى كۆۋرۈكىنى رېمونت قىلىپ ئەسلىگە كەلتۈرۈش، قوغداش ئەھۋالى توغرىسىدىكى تونۇشتۇرۇشنى ئاڭلىدى. شى جىنپىڭ مۇنۇلارنى تەكىتلىدى: گۇاڭجى كۆۋرۈكى تارىختا نەچچە قېتىم قايتا ياسالغان ۋە رېمونت قىلىنغان، ئوخشىمىغان دەۋردىكى ئەمگەكچى خەلقنىڭ ھۈنەرۋەن روھى ۋە ئەقىل ـ پاراستى مۇجەسسەملەنگەن بولۇپ، مۇھىم تارىخىي، ئىلمىي، سەنئەت قىممىتىگە ئىگە، چاۋجوۋنىڭ تارىخىي مەدەنىيىتىنىڭ مۇھىم بەلگىسى. بۇ قىممەتلىك تارىخىي مەدەنىيەت مىراسىنى قەدىرلەپ ۋە ياخشى قوغداپ، ھەددىدىن ئارتۇق رېمونت قىلماي، ھەددىدىن ئارتۇق ئاچماي، ئىمكانقەدەر تارىخىي ئەسلىي قىياپىتىنى ساقلاپ قېلىش كېرەك. خەنجىياڭ ئېقىن رايونىنى ئۇنىۋېرسال تۈزەشنى ياخشى تۇتۇپ، خەنجىياڭ دەرياسىنىڭ سۈيىنى ئۈزلۈكسىز سۈپسۈزۈك قىلىش كېرەك.

ئارقىدىن، شى جىنپىڭ گۇاڭجى كۆۋرۈكىنىڭ يېنىدىكى گۇاڭجى دەرۋازىسىدىن پىيادە ئۆتۈپ، تاش پەلەمپەينى بويلاپ گۇاڭجى راۋىقىغا چىقتى. راۋاقتىكى كۆرگەزمە زالىدا، شى جىنپىڭ چاۋجوۋ غەيرىي ماددىي مەدەنىيەت مىراسلىرى مەدەنىيەت ئەسەرلىرىنى كۆردى، غەيرىي ماددىي مەدەنىيەت مىراسلىرى تۈرلىرى ۋارىسلىرى ۋەكىللىرىنىڭ نەق مەيداندا ياساپ ئۈلگە كۆرسىتىشىنى كۆردى، ھەم ئۇلار بىلەن سەممىي پىكىر ئالماشتۇردى، چاۋجوۋنىڭ ئەنئەنىۋى ھۈنەر ـ سەنئەتكە ۋارىسلىق قىلىش ئەھۋالىنى ئىگىلىدى. شى جىنپىڭ مۇنۇلارنى كۆرسەتتى: چاۋجوۋ مەدەنىيىتى روشەن رايون خاسلىقىغا ئىگە بولۇپ، لىڭنەن مەدەنىيىتىنىڭ مۇھىم تەركىبىي قىسمى، جۇڭخۇا مەدەنىيىتىنىڭ مۇھىم تارمىقى. چاۋجوۋ كەشتىسى، چاۋجوۋ فارفور بۇيۇملىرى، چاۋجوۋ ئويمىچىلىقى، چاۋجوۋ ھەيكەلتىراشلىقى، چاۋجۇ تىياتىرى ۋە گۇڭفۇ چېيى، چاۋجوۋ قورۇمىلىرى قاتارلىقلار ۋەكىللىكىدىكى چاۋجوۋ غەيرىي ماددىي مەدەنىيەت مىراسلىرى جۇڭخۇا مەدەنىيىتىنىڭ گۆھىرىدۇر. غەيرىي ماددىي مەدەنىيەت مىراسلىرىنى قوغداش ۋە ئۇنىڭغا ۋارىسلىق قىلىشنى كۈچەيتىپ، ۋارىسلارنى پائال يېتىشتۈرۈپ، غەيرىي ماددىي مەدەنىيەت مىراسلىرىنى كىشىنى تېخىمۇ مەپتۇن قىلىدىغان رەڭدارلىققا ئىگە قىلىش كېرەك.

شى جىنپىڭ 2 ـ قەۋەتتىكى پېشايۋانغا چىقىپ، يىراققا نەزەر تاشلىدى، خەنجىياڭ دەرياسىنىڭ سۈيى بىپايان بولۇپ، ئۇزۇن كۆۋرۈك دولقۇندا سوزۇلۇپ ياتاتتى. گۇاڭجى راۋىقىنىڭ تارىخىنى ۋە قەدىمىي شەھەرنى رېمونت قىلىپ ئەسلىگە كەلتۈرۈش، قوغداش ئەھۋالى توغرىسىدىكى دوكلاتنى ئاڭلىغاندىن كېيىن، شى جىنپىڭ مۇنداق تەكىتلىدى: گۇاڭجى كۆۋرۈكى، گۇاڭجى راۋىقىنى ئۆز ئىچىگە ئالغان چاۋجوۋ قەدىمىي شەھىرى بىرقەدەر مۇكەممەل ساقلىنىپ قالغان، بۇ ئاسان ئەمەس، تولىمۇ قىممەتلىك. كونا شەھەرنى ئۆزگەرتىش، يېڭى شەھەر قۇرۇش جەريانىدا، شەھەردىكى تارىخىي مەدەنىيەت مىراسلىرىنى ياخشى قوغداپ، شەھەرنىڭ مەدەنىيەت تومۇرىنى داۋاملاشتۇرۇپ، تارىخ ۋە ھازىرقى زاماننى بىر ـ بىرىنى تولۇقلايدىغان قىلىش كېرەك.

پەيفاڭ كوچىسى چاۋجوۋ شەھرىدىكى مەدەنىيەت جۇغراپىيەلىك بەلگىلىرىنىڭ بىرى بولۇپ، 23 قەدىمىي خاتىرە راۋىقى 51 قەدىمىي كوچىنى تۇتاشتۇرۇپ تۇرىدۇ. شى جىنپىڭ كوچىنى بويلاپ پىيادە مېڭىپ، چاۋجوۋ شەھرىنىڭ تارىخىي مەدەنىيەت كوچا، رايونلىرىنى رېمونت قىلىش، ئەسلىگە كەلتۈرۈش، قوغداش، مۇنەۋۋەر ئەنئەنىۋى مەدەنىيەت توپلانغان جايلارنى بەرپا قىلىش قاتارلىق ئەھۋاللارنى ئىگىلىدى، ھەم كوچا بويىدىكى دۇكانلارغا كىرىپ، دۇكان خىزمەتچىلىرى، خېرىدارلار بىلەن قىزغىن پاراڭلىشىپ، ئۇلاردىن سودا، بازارنىڭ ئەسلىگە كېلىشىنىڭ قانداق بولۇۋاتقانلىقى، ئىشلەپچىقىرىش، تۇرمۇش جەھەتلەردە يەنە قانداق قىيىنچىلىق بارلىقى قاتارلىقلارنى سورىدى. شى جىنپىڭ مۇنۇلارنى كۆرسەتتى: ھازىر دۆلىتىمىز يۇقۇمنىڭ ئالدىنى ئېلىش ـ تىزگىنلەشتە مۇھىم، زور ئىستراتېگىيەلىك نەتىجىلەرنى قولغا كەلتۈردى، ئىقتىساد، جەمئىيەتنىڭ نورمال تەرتىپى ئاساسىي جەھەتتىن ئەسلىگە كەلگەن بولسىمۇ، بىراق سىرتتىن كىرىشنىڭ ئالدىنى ئېلىش، ئىچكى جەھەتتە قايتا كۆرۈلۈشنىڭ ئالدىنى ئېلىش بېسىمى يەنىلا ئىنتايىن زور. تۈرلۈك دائىملاشقان يۇقۇمنىڭ ئالدىنى ئېلىش ـ تىزگىنلەش تەدبىرلىرىنى داۋاملىق قاتتىق ئىجرا قىلىپ، ئەڭ ئاخىرىدا يۇقۇم ئۈستىدىن غەلىبە قىلىش ئۈچۈن ئورتاق تىرىشىش كېرەك.

كوچىنىڭ ئىككى تەرىپى خەۋەرنى ئاڭلاپ يېتىپ كەلگەن ئامما بىلەن تولدى، كۆپچىلىك «باش شۇجى ياخشىمۇسىز!» «باش شۇجى جاپا چەكتىڭىز!» دەپ ئۈنلۈك تەنتەنە قىلىشتى، شى جىنپىڭ كۆپچىلىككە ئارقا ـ ئارقىدىن قول ئىشارىسى بىلەن ئېھتىرام بىلدۈردى. ئۇ سەممىي ھالدا كۆپچىلىككە مۇنداق دېدى: چاۋجوۋنىڭ تارىخى ئۇزاق، ئادەمىيەت بايلىقى مول بولۇپ، دۆلىتىمىزنىڭ تارىخىي مەدەنىيەت داڭلىق شەھىرى، نۇرغۇن كىشى داڭقىنى ئاڭلاپ ئېكسكۇرسىيە ۋە ساياھەتكە كېلىشىدۇ. تارىخىي مەدەنىيەت قىممىتىگە ئىگە كونا شەھەر رايونىنى ياخشى قوغداپ، شەھەرنىڭ خاسلىقىنى نامايان قىلىپ، مەدەنىيەت ـ ساياھەت ماھىيەتلىك مەزمۇنىنى كۈچەيتىپ، كىشىلەرنى تېخىمۇ كۆپ تەربىيەگە ئىگە قىلىش كېرەك. 40 نەچچە يىل ئىلگىرى مەن چاۋجوۋغا كەلگەنىدىم، بۈگۈن بۇ يەرگە يەنە بىر قېتىم كېلىپ، چاۋجوۋنىڭ تەرەققىي قىلىپ گۈللەپ ياشنىغانلىقىنى كۆرۈپ، ئىنتايىن خۇشال بولدۇم. چاۋجوۋدىكى كەڭ كادىرلار، ئاممىنىڭ پۈرسەتنى چىڭ تۇتۇپ، پۈرسەتنى تۇتۇپ ئالغا ئىلگىرىلەپ، ئۆز ئەۋزەللىكىنى كۆرسىتىپ، چاۋجوۋنى تېخىمۇ گۈزەل قىلىپ قۇرۇپ چىقىشنى ئۈمىد قىلىمەن!

پەيفاڭ كوچىسىدىن ئايرىلىپ، شى جىنپىڭ چاۋجوۋ سەنخۇەن (گۇرۇھ) پاي چەكلىك شىركىتىگە كېلىپ تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلدى. 50 يىلدىن بۇيان، بۇ كارخانا ئۆز ئالدىغا يېڭىلىق يارىتىشتا چىڭ تۇرۇپ، كەسپ دەرىجىسىنى ئۆستۈرۈشكە ئۈزلۈكسىز تۈرتكە بولۇپ، ئېلېكترونلۇق زاپچاسلار، ئىلغار ماتېرىياللارنى تەتقىق قىلىپ ئېچىش ۋە ئىشلەپچىقىرىش جەھەتتە ساھەنىڭ ئالدىدا ماڭىدۇ، بەزى مەھسۇلاتلارنى ئىشلەپچىقىرىش ـ سېتىش مىقدارى يەر شارى بويىچە ئالدىنقى ئورۇندا تۇرىدۇ. يۇقۇم مەزگىلىدە، كارخانا يۇقۇمنىڭ قاتتىق ئالدىنى ئېلىش ـ تىزگىنلەشتە چىڭ تۇرۇش بىلەن بىللە، ئىشنى، ئىشلەپچىقىرىشنى پائال ئەسلىگە كەلتۈرۈپ، ئىشلەپچىقىرىش ـ سېتىش مىقدارىدا ئەۋزىيەتكە قارشى يۈكسىلىشنى ئىشقا ئاشۇردى. شىركەتنىڭ كۆرگەزمە زالىدا، شى جىنپىڭ خاس مەھسۇلاتلار كۆرگەزمىسىنى كۆرۈپ، مەھسۇلاتنىڭ ئىشلىتىلىشى، تېخنىكا ئەۋزەللىكى، بازاردا سېتىلىشى قاتارلىقلارنى تەپسىلىي سورىدى. ئۇ يەنە تەجرىبىخانا ۋە ئىشلەپچىقىرىش سېخىغا كىرىپ، كارخانىنىڭ ئۆز ئالدىغا يېڭىلىق يارىتىشتا چىڭ تۇرۇش، ئەنئەنىۋى ياسىمىچىلىقنىڭ تىپىنى ئۆزگەرتىپ، دەرىجىسىنى ئۆستۈرۈشكە تۈرتكە بولۇش ھەمدە دۆلەت ئىچى، خەلقئارا بازارنى كېڭەيتىش قاتارلىق ئەھۋاللىرىنى ئىگىلىدى. شى جىنپىڭ مۇنۇلارنى تەكىتلىدى: ئۆز ئالدىغا يېڭىلىق يارىتىش كارخانىنىڭ يادرولۇق رىقابەت كۈچىنى ئاشۇرۇش، كارخانىنىڭ يۇقىرى سۈپەتلىك تەرەققىياتىنى ئىشقا ئاشۇرۇشنىڭ مۇقەررەر يولى. سىلەرنىڭ دىققىتىنى دۆلەت ئىچىدىكى كەم مەھسۇلاتلارغا مەركەزلەشتۈرۈپ، ئۆز ئالدىڭلارغا تەتقىق قىلىپ ياساش جەھەتتە ھەسسىلەپ تىرىشىپ، تېخىمۇ كۆپ يادرولۇق تېخنىكا، ئالدىنقى قاتاردىكى تېخنىكىلارنى ئىگىلەپ، كارخانىنىڭ رىقابەت ۋە تەرەققىيات ئىقتىدارىنى كۈچەيتىشىڭلارنى ئۈمىد قىلىمەن. دۇنيادا 100 يىلدىمۇ كۆرۈلۈپ باقمىغان چوڭ ئۆزگىرىش ئەۋزىيىتى ئالدىدا، دۆلەت ئىچى ـ سىرتى تەرەققىيات مۇھىتىدا يۈز بەرگەن چوڭقۇر مۇرەككەپ ئۆزگىرىش ئالدىدا، بىز تېخىمۇ يۇقىرى سەۋىيەلىك ئۆز كۈچىگە تايىنىپ ئىش كۆرۈش يولىدا مېڭىپ، تېخىمۇ يۇقىرى سەۋىيەلىك ئىسلاھات، ئېچىۋېتىشنى يولغا قويۇپ، دۆلەت ئىچىدىكى چوڭ ئايلىنىش ئاساسىي گەۋدە قىلىنغان، دۆلەت ئىچى ۋە خەلقئارادىكى قوش ئايلىنىش بىر ـ بىرىنى ئىلگىرى سۈرىدىغان يېڭى تەرەققىيات ئەندىزىسىنى تېزدىن بەرپا قىلىشىمىز كېرەك. كۆپچىلىك پارتىيە مەركىزىي كومىتېتىنىڭ ئىستراتېگىيەلىك مەقسىتىنى چوڭقۇر ئۆزلەشتۈرۈپ، يېڭى تەرەققىيات ئەندىزىسىنى بەرپا قىلىشتىن ئىبارەت بۇ ئاساسىي جەڭ مەيدانىدا ئۆز ئورنىنى توغرا تاللاپ، كارخانىچىلار روھىنى ئەۋج ئالدۇرۇپ، كارخانا تەرەققىياتىنىڭ يەنىمۇ بىر بالداق ئۆرلىشىگە تۈرتكە بولۇپ، دۆلەت ئۈچۈن تېخىمۇ زور تۆھپە قوشۇشى كېرەك.

10 ـ ئاينىڭ 13 ـ كۈنى چۈشتىن كېيىن، شى جىنپىڭ شەنتوۋ شەھىرىنىڭ كىچىك باغچە كەيىۋ رايونىغا كېلىپ تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلدى. شەنتوۋ 1860 ـ يىلى سودا پورتى بولۇپ قۇرۇلغاندىن بۇيان، كۈچلۈك دۆلەتلەرنىڭ جۇڭگوغا تاجاۋۇز قىلىشىدەك ھاقارەتكە ئۇچراش تارىخىغا گۇۋاھ بولدى، شۇنداقلا ئىسلاھات، ئېچىۋېتىشتىن بۇيانقى ئىقتىسادىي ئالاھىدە رايوننىڭ تەرەققىيات مۇساپىسىگە گۇۋاھ بولدى. شى جىنپىڭ شەنتوۋ سودا پورتى مەدەنىيەت كۆرگەزمىخانىسىغا كىرىپ، شەنتوۋ سودا پورتى تارىخى ۋە ئىقتىسادىي ئالاھىدە رايوننىڭ تەرەققىيات مۇۋەپپەقىيەتلىرىنى ئىگىلىدى، شەنتوۋ شەھىرىنىڭ كېيىنكى قەدەمدىكى تەرەققىيات يىرىك پىلانى ئەھۋالى توغرىسىدىكى دوكلاتنى ئاڭلىدى. شى جىنپىڭ مۇنۇلارنى كۆرسەتتى: شەنتوۋ ئىقتىسادىي ئالاھىدە رايونى ئىسلاھات، ئېچىۋېتىشتىن كېيىن ئەڭ بالدۇر قۇرۇلغان ئىقتىسادىي ئالاھىدە رايونلارنىڭ بىرى. يېڭى دەۋردىكى ئىسلاھات، ئېچىۋېتىشنىڭ ماھىيەتلىك مەزمۇنى، شارائىتى، تەلىپى ئىلگىرىكىگە سېلىشتۇرغاندا زور دەرىجىدە پەرقلىنىدۇ. شەنتوۋنىڭ چوڭقۇر تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىپ، ئەستايىدىل ئويلىنىپ پىلان تۈزۈشنى، مەسىلىنى ھەقىقىي ھەل قىلالايدىغان پىكىر يولى ۋە تەدبىرلەرنى ئوتتۇرىغا قويۇشنى ئۈمىد قىلىمەن، يول توغرا بولسا، تۆھپە يېزىشتا مەن بولمىسامۇ بولىدۇ دېگەن مەنزىل بىلەن بوشاشماي كۈرەش قىلىش كېرەك. گۇاڭدۇڭ ـ شياڭگاڭ ـ ئاۋمېن چوڭ قولتۇق رايونى قۇرۇش، «بىر بەلباغ، بىر يول»نى ئورتاق قۇرۇش قاتارلىق مۇھىم، زور پۈرسەتلەردىن تولۇق پايدىلىنىپ، ئورۇننى توغرا تېپىپ، ئارتۇقچىلىقنى جارى قىلدۇرۇپ، يېتەرسىزلىكتىن ساقلىنىپ، تېخىمۇ زور جاسارەت بىلەن، تېخىمۇ يۇقىرى باشلىنىش نۇقتىسىدىن ئىسلاھات، ئېچىۋېتىشنى ئالغا سىلجىتىپ، يېڭى دەۋردىكى ئىقتىسادىي ئالاھىدە رايون قۇرۇلۇشىدا تېز يېتىشىپ چىقىش كېرەك.

ئارقىدىن، شى جىنپىڭ چاۋشەن چاۋمىنلار يۇرتىنىڭ ئالاھىدىلىككە ئىگە خۇاچياۋلار خەت ـ چەكلىرى مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرى سارىيىنى ئېكسكۇرسىيە قىلدى. ئىلگىرى خېلى ئۇزاق ۋاقىتلارغىچە، چەت ئەلدىكى خۇاچياۋلار خەلق ئىچىدىكى يوللار ئارقىلىق سالام خەت ياكى ئاددىي جاۋاب خەتلەرگە پۇل پېرېۋوت قىلىش ئىسپاتىنى قوشۇپ دۆلەت ئىچىگە ئەۋەتكەن، بۇ «خۇاچياۋلار خەت ـ چەكلىرى» يېقىنقى زامان خۇاچياۋلار تارىخىنى تەتقىق قىلىشتىكى قىممەتلىك ئارخىپ بولۇپ قالدى. شى جىنپىڭ خۇاچياۋلار خەت ـ چەكلىرى تارىخى ۋە چاۋشەن خۇاچياۋلار مەدەنىيىتىگە ئائىت تونۇشتۇرۇشنى ئاڭلىدى. ئۇ مۇنۇلارنى تەكىتلىدى: «خۇاچياۋلار خەت ـ چەكلىرى»دە چەت ئەلدىكى پېشقەدەم چياۋمىن قېرىنداشلارنىڭ جاپالىق ئىگىلىك تىكلەش تارىخى ۋە قويۇق ئائىلە دۆلەت ھېسسىياتى خاتىرىلەنگەن، ئۇ ھەم جۇڭخۇا مىللىتىنىڭ ئىناۋەتكە ئەھمىيەت بېرىدىغانلىقىنى، ۋەدىسىگە ئەمەل قىلىدىغانلىقىنىڭ مۇھىم ئىپادىسى. بۇ «خۇاچياۋلار خەت ـ چەكلىرى» مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرىنى ياخشى قوغداپ، تەتقىقاتنى كۈچەيتىپ، كىشىلەرنى دۆلىتىمىز يېقىنقى زاماندا باشتىن كەچۈرگەن ھاقارەتلىك تارىخنى ۋە پېشقەدەم چياۋمىن قېرىنداشلارنىڭ جاپالىق ئىگىلىك تىكلەش تارىخىنى ئۇنتۇپ قالماسلىققا تەربىيەلەش، يېتەكلەش ھەم پۈتكۈل جەمئىيەتنىڭ سەممىيەت قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىشكە تۈرتكە بولۇش كېرەك. چاۋشەن رايونى دۆلىتىمىزدىكى داڭلىق چياۋمىنلار يۇرتى. شەنتوۋ ئىقتىسادىي ئالاھىدە رايونى يېڭى ئەمەلىيەتكە ئاساسەن «چياۋمىن»لار ئىشلىرىنى ياخشى قىلىشقا كۈچ سەرپ قىلىپ، چەت ئەلدىكى خۇاچياۋلار خىزمىتىنى كۈچەيتىپ، ئۇلارنى ۋەتەننىڭ زامانىۋىلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشىنى قوللاش ۋە ئۇنىڭغا قاتنىشىش، جۇڭخۇا مەدەنىيىتىنى ئەۋج ئالدۇرۇش، ۋەتەننىڭ تىنچ بىرلىككە كېلىشىنى ئىلگىرى سۈرۈش، جۇڭگو بىلەن چەت ئەلنىڭ ئالاقىسى، ھەمكارلىقىنى قويۇقلاشتۇرۇش قاتارلىق جەھەتلەردە تېخىمۇ زور رولىنى جارى قىلدۇرۇشقا يېتەكلىشى ۋە رىغبەتلەندۈرۈشى كېرەك.

شەنتوۋدىكى كىچىك باغچە كەيىۋ رايونى ھازىر دۆلىتىمىزدىكى ئەڭ مۇكەممەل ساقلانغان سودا پورتى رايونلىرىنىڭ بىرى. ھالقىسىمان تەرەپ ـ تەرەپكە كەتكەن كوچىلاردا پېشايۋانلىق بىنالار سېلىنغان. شى جىنپىڭ پىيادە كوچا رايونىنىڭ مەنزىرىسىنى كۆردى، شۇ جاينىڭ كەيىۋ رايونىنى رېمونت قىلىپ ئەسلىگە كەلتۈرۈش، ئۆزگەرتىش، تارىخىي مەدەنىيەت كوچا رايونىنى قوغداش، ئۇنىڭغا جان كىرگۈزۈشنى ئالغا سىلجىتىش قاتارلىق ئەھۋاللار توغرىسىدىكى تونۇشتۇرۇشنى ئاڭلىدى. شى جىنپىڭ مۇنۇلارنى تەكىتلىدى: ھازىر دۆلىتىمىزنىڭ ئىقتىساد، جەمئىيەت تەرەققىياتى ناھايىتى تېز بولۇۋاتىدۇ، شەھەر قۇرۇلۇشى كونىسىنى يېڭىلىنىۋاتىدۇ. مۇشۇنداق بولغانسېرى تارىخىي مەدەنىيەت كوچا رايونىنى قوغداشنى شۇنچە كۈچەيتىپ، قوغداشنى كۈچەيتىش ئالدىنقى شەرتىدە شەھەر ئۇل ئەسلىھەلىرى قۇرۇلۇشىنى قانات يايدۇرۇپ، زامانىۋى تۇرمۇش پۇرىقىنى ئورگانىك سىڭدۈرۈپ، قەدىمىي شەھەرنىڭ يېڭى ھاياتىي كۈچىنى ئۇرغۇتۇش كېرەك. كىشىلەرنى شەنتوۋ ئىقتىسادىي ئالاھىدە رايونىنىڭ بۈگۈنكىنىڭ تەستە قولغا كەلگەنلىكىنى تونۇشقا، ئۇنىڭدىن پارتىيە رەھبەرلىكى ۋە دۆلىتىمىز سوتسىيالىزم تۈزۈمىنىڭ روشەن ئەۋزەللىكىنى ھېس قىلىشقا يېتەكلەپ، جۇڭگوچە سوتسىيالىزم يول ئىشەنچى، نەزەرىيە ئىشەنچى، تۈزۈم ئىشەنچى، مەدەنىيەت ئىشەنچىنى چىڭىتىش كېرەك.

شۇ جايدىكى ئامما ۋە ساياھەتچىلەر باش شۇجىنىڭ كەلگەنلىكىنى كۆرۈپ، كەينى ـ كەينىدىن چۆرىدەپ كېلىپ باش شۇجىدىن ئەھۋال سورىدى. شى جىنپىڭ كۆپچىلىكنىڭ تۇرمۇشىنىڭ كۆڭۈللۈك بولۇشىنى، ساغلام، بەختلىك بولۇشىنى تىلىدى. ئۇ مۇنۇلارنى كۆرسەتتى: دۆلىتىمىزنىڭ ئىسلاھات، ئېچىۋېتىش ۋە ئىقتىسادىي ئالاھىدە رايون قۇرۇلۇشىنى زور بىر تۈركۈم ئۆز يۇرتىغا رىشتە باغلىغان، ۋەتەنگە رىشتە باغلىغان خۇاچياۋلاردىن ئايرىپ قارىغىلى بولمايدۇ. بىز پات ئارىدا ئومۇميۈزلۈك ھاللىق جەمئىيەت قۇرۇپ چىقىمىز، ئومۇميۈزلۈك سوتسىيالىستىك زامانىۋىلاشقان دۆلەت قۇرۇش يېڭى مۇساپىسىنى باشلايمىز، ئىككىنچى 100 يىللىق كۈرەش نىشانىغا يۈرۈش قىلىمىز. مۇشۇ ئەسىرنىڭ ئوتتۇرىلىرىغا بارغاندا، دۆلىتىمىزنى باي، قۇدرەتلىك، دېموكراتىك، مەدەنىي، ئىناق، گۈزەل سوتسىيالىستىك زامانىۋىلاشقان قۇدرەتلىك دۆلەت قىلىپ قۇرۇش دۆلەت ئىچى ـ سىرتىدىكى بارلىق جۇڭخۇا ئوغۇل ـ قىزلىرىنىڭ ئورتاق ئارزۇسى. بۇ يىل ئىقتىسادىي ئالاھىدە رايون قۇرۇلغانلىقىنىڭ 40 يىللىقى، مېنىڭ ئالايىتەن شەنتوۋ ئىقتىسادىي ئالاھىدە رايونىغا تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىشقا كېلىشىم، دەل دۆلەت ئىچى ـ سىرتىغا جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيەسىنىڭ جۇڭگو خەلقىگە رەھبەرلىك قىلىپ، ئىسلاھات، ئېچىۋېتىش يولىدا قەتئىي تەۋرەنمەي مېڭىپ، سوتسىيالىستىك زامانىۋىلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشىنى جاسارەت بىلەن ئالغا سىلجىتىپ، جۇڭخۇا مىللىتىنىڭ ئۇلۇغ گۈللىنىشىدىن ئىبارەت جۇڭگو ئارزۇسىنى قەتئىي بوشاشماي ئىشقا ئاشۇرۇشنى جاكارلاش ئۈچۈندۇر. يۇرتداشلارنىڭ قول تۇتۇشۇپ تىرىشىپ، ئورتاق كۈرەش قىلىشىنى ئۈمىد قىلىمەن!

دىڭ شۆشياڭ، لىيۇ خې، چېن شى، خې لىفېڭ ۋە مەركەزنىڭ ئالاقىدار تارماقلىرىدىكى مەسئۇل يولداشلار تەكشۈرۈشتە بىللە بولدى.

(بېشى 1 ـ بەتتە)

پۇختا ئۆزلەشتۈرۈپ، ئەمەلىي ئىشلەپ، ئۇنىڭغا سىڭدۈرۈلگەن ماركسىزملىق مەيدان، قاراش، ئۇسۇللارنى سىستېمىلىق ئىگىلەپ، قەتئىي تۈردە كاللىنى قوراللاندۇرۇش، ئەمەلىيەتكە يېتەكچىلىك قىلىش، خىزمەتلەرگە تۈرتكە بولۇشتا قوللىنىش كېرەك؛ ئىقتىدار، ساپانى ئۈزلۈكسىز ئۆستۈرۈپ، سىياسىي ئىقتىدارى، تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىش ئىقتىدارى، ئىلمىي تەدبىر بەلگىلەش ئىقتىدارى، ئىسلاھاتتا ئۆتكەللەرگە ھۇجۇم قىلىش ئىقتىدارى، جىددىي ئىشلارغا تاقابىل تۇرۇش ـ تاسادىپىي ۋەقەلەرنى بىر تەرەپ قىلىش ئىقتىدارى، ئامما خىزمىتى ئىقتىدارى، ئەمەلىيلەشتۈرۈشنى تۇتۇش ئىقتىدارىنى ئۆستۈرۈپ، نەزەرىيە ئاساسى پۇختا، سىياسەتنى جايىدا ئىگىلىگەن، ئەمەلىيەت ئىقتىدارى كۈچلۈك بولۇشنى ئىشقا ئاشۇرۇش كېرەك؛ ئاكتىپ، تەشەببۇسكارلىق بىلەن مەسئۇلىيەتنى زىممىسىگە ئېلىپ نەتىجە يارىتىپ، ئىككى ئومۇمىي ۋەزىيەتنى قەلبىگە پۈكۈپ، ئىستراتېگىيەلىك ئىرادىنى ساقلاپ، مىللەت روھى ۋە دەۋر روھىنى ئەۋج ئالدۇرۇپ، چوڭ ھەق ـ چوڭ ناھەق ئالدىدا دادىللىق بىلەن ئېنىق پوزىتسىيە بىلدۈرۈپ، زىددىيەت ـ توقۇنۇش ئالدىدا دادىللىق بىلەن قىيىنچىلىقنى يېڭىپ ئالغا ئىلگىرىلەپ، كىرىزىس، قىيىنچىلىق ئالدىدا دادىللىق بىلەن كۆكرەك كېرىپ ئوتتۇرىغا چىقىپ، ناتوغرا ئىستىل ۋە ناچار كەيپىيات ئالدىدا دادىللىق بىلەن قەتئىي كۈرەش قىلىپ، ئېغىر يۈكنى يېلىپ تۇرۇپ زىممىگە ئېلىش، ئۆتكەللەرگە ھۇجۇم قىلىپ قىيىنچىلىقلارنى يېڭىشتىن ئىبارەت ئەمەلىي ھەرىكەت ئارقىلىق پارتىيەگە بولغان سادىقلىق، خەلققە بولغان سەممىيەتنى شەرھلەش كېرەك.

يىغىندا مۇنۇلار تەكىتلەندى: 3 ـ قېتىملىق مەركەز شىنجاڭ خىزمىتى سۆھبەت يىغىنىنىڭ روھى، بولۇپمۇ باش شۇجى شى جىنپىڭنىڭ مۇھىم سۆزىنىڭ روھىنى ئۆگىنىش، تەشۋىق قىلىش، ئىزچىللاشتۇرۇشقا زىچ بىرلەشتۈرۈپ، باش شۇجى شى جىنپىڭنىڭ شېنجېن ئىقتىسادىي ئالاھىدە رايونى قۇرۇلغانلىقىنىڭ 40 يىللىقىنى تەبرىكلەش يىغىنىدا قىلغان مۇھىم سۆزىنىڭ روھىنى ئەستايىدىل ئۆگىنىپ، ئىزچىللاشتۇرۇپ، يېڭى دەۋردىكى پارتىيەنىڭ شىنجاڭنى ئىدارە قىلىش تەدبىرىنى ئومۇميۈزلۈك ئىزچىللاشتۇرۇپ، شىنجاڭ خىزمىتى باش نىشانىنى مەھكەم ئىگىلەپ، يۇقۇمنىڭ ئالدىنى ئېلىش ـ تىزگىنلەش ۋە ئىقتىساد، جەمئىيەت تەرەققىياتىنى بىرتۇتاش پىلانلاپ، تۈرلۈك خىزمەتلەرنى پۇختا ياخشى ئىشلەپ، تىرىشىپ يېڭى دەۋردىكى جۇڭگوچە سوتسىيالىستىك شىنجاڭ قۇرۇپ چىقىش كېرەك. يېڭى تەرەققىيات ئىدىيەسىنى ئىزچىللاشتۇرۇپ، مۇقىملىق ئاساسىدا ئىلگىرىلەش خىزمەت باش رىتىمىدا چىڭ تۇرۇپ، «ئالتىنى مۇقىملاشتۇرۇش» «ئالتىگە كاپالەتلىك قىلىش» ۋەزىپىسىنى ئومۇميۈزلۈك ئەمەلىيلەشتۈرۈپ، تەمىنات تەرەپلىك قۇرۇلمىلىق ئىسلاھاتنى چوڭقۇرلاشتۇرۇپ، سانائەتنىڭ ئاساسىنى كۈچەيتىپ ئۈنۈمىنى ئاشۇرۇش ۋە تىپىنى ئۆزگەرتىپ دەرىجىسىنى ئۆستۈرۈشكە تۈرتكە بولۇپ، سۈپەت ئۆزگىرىشى، ئۈنۈم ئۆزگىرىشى، ھەرىكەتلەندۈرگۈچى كۈچ ئۆزگىرىشىنى ئىشقا ئاشۇرۇپ، دۆلەت ئىچىدىكى چوڭ ئايلىنىشنى ئاساسىي گەۋدە قىلغان، دۆلەت ئىچى، خەلقئارادىكى قوش ئايلىنىش بىر ـ بىرىنى ئىلگىرى سۈرىدىغان يېڭى تەرەققىيات ئەندىزىسىنى بەرپا قىلىش ئۈچۈن پائال تۆھپە قوشۇش كېرەك. ئىسلاھاتنى ئومۇميۈزلۈك چوڭقۇرلاشتۇرۇپ، مەسىلە يۆنىلىشى، نىشان يۆنىلىشى، نەتىجە يۆنىلىشىدە چىڭ تۇرۇپ، ئىسلاھاتنىڭ بۆسۈش ۋە باشلامچىلىق رولىنى ياخشى جارى قىلدۇرۇپ، نۇقتىلىق ساھە ۋە ئاچقۇچلۇق ھالقىلارنىڭ ئىسلاھاتىنى سىجىل چوڭقۇرلاشتۇرۇپ، سىستېمىلىق، توپلاشقان، ماس، يۇقىرى ئۈنۈملۈك بولۇشىنى كۈچەيتىپ، ئىسلاھاتنىڭ ئۇنىۋېرسال ئۈنۈم ئىقتىدارىنى ئۆستۈرۈش كېرەك. ئېچىۋېتىش سەۋىيەسىنى ئۆستۈرۈپ، شىنجاڭنىڭ رايون ئەۋزەللىكىنى تولۇق جارى قىلدۇرۇپ، يىپەك يولى ئىقتىساد بەلبېغى يادرولۇق رايونى قۇرۇلۇشىنى ئالغا سىلجىتىشنى تۈرتكە قىلىپ، سىرتقا ئېچىۋېتىش ۋاستىسىنى بېيىتىپ، سىرتقا ئېچىۋېتىش قاتلىمىنى ئۆستۈرۈپ، ئوچۇق ئىقتىساد تۈزۈلمىسىدە يېڭىلىق يارىتىپ، «بىر بەلباغ، بىر يول» لىنىيەسى بويىدىكى دۆلەتلەر ۋە رايونلار بىلەن بولغان كۆپ قاتلاملىق، كۆپ ساھەلىك ئەمەلىي ھەمكارلىقنى كۈچەيتىپ، ئىچكى قۇرۇقلۇقنى ئېچىۋېتىش ۋە چېگرا بويىنى ئېچىۋېتىش ئېگىزلىكىنى بەرپا قىلىش كېرەك. نامراتلىقتىن قۇتۇلدۇرۇش ئۆتكىلىگە ھۇجۇم قىلىشتا ھەل قىلغۇچ جەڭ قىلىپ، «ئىككىدىن غەم قىلدۇرماسلىق، ئۈچتە كاپالەتلەندۈرۈش»نى چىڭ كۆزلەپ، كەسىپلەرنى تەرەققىي قىلدۇرۇش ئارقىلىق ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇش، كىرىمنى ئاشۇرۇشقا تۈرتكە بولۇشنى گەۋدىلەندۈرۈپ، ۋۇسكا ئېسىپ جەڭگە ھەيدەكچىلىك قىلىش، مەسىلىلەرنى تۈزىتىش، قايتا نامراتلىشىپ كېتىشنى كۆزىتىپ ئۆلچەش، ھەرىكەت ھالىتىدە ياردەم بېرىش ـ يۆلەشنى چوڭقۇرلاشتۇرۇپ، نامراتلىقتىن قۇتۇلدۇرۇش نەتىجىلىرىنى سىجىل مۇستەھكەملەپ، ئىچكى تەرەققىيات ھەرىكەتلەندۈرگۈچ كۈچى ۋە تەرەققىيات ھاياتىي كۈچىنى ئۈنۈملۈك كۈچەيتىپ، ئومۇميۈزلۈك نامراتلىقتىن قۇتۇلدۇرۇشنى يېزا ـ كەنتلەرنى گۈللەندۈرۈش بىلەن ئۈنۈملۈك جىپسىلاشتۇرۇشنى ئالغا سىلجىتىش كېرەك. خەلق تۇرمۇشىنى كاپالەتلەندۈرۈش ۋە ياخشىلاش، ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇشنى ئالدىنقى ئورۇنغا قويۇش سىياسىتىنى زور كۈچ بىلەن يولغا قويۇپ، تۈزۈلمە ـ مېخانىزمدا يېڭىلىق يارىتىپ، يېقىن ئەتراپتا، ئۆز جايىدا ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇش بىلەن تەرتىپلىك يۆتكەپ، سىرتقا چىقىرىپ ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇشنى ئورگانىك بىرلەشتۈرۈشتە چىڭ تۇرۇپ، تۈرلۈك خەلققە نەپ يەتكۈزۈش سىياسەتلىرىنىڭ جايىدا ئەمەلىيلىشىپ ئۈنۈم بېرىشىنى سىجىل ئالغا سىلجىتىپ، ھەر مىللەت ئاممىنىڭ ئېرىشىش تۇيغۇسى سۆيۈنتنى تېخىمۇ ئاشۇرۇش، بەخت تۇيغۇسىنى تېخىمۇ ئىمكانىيەتلىك سىجىل قىلىش، بىخەتەرلىك تۇيغۇسىنى تېخىمۇ كاپالەتكە ئىگە قىلىش كېرەك. يېشىل تەرەققىياتتا چىڭ تۇرۇپ، سۈزۈك سۇ، يېشىل تاغنىڭ ئۆزى بىر بايلىق دېگەن ئىدىيەنى مۇستەھكەم تۇرغۇزۇپ، تەرەققىي قىلدۇرۇش داۋامىدا قوغداش، قوغداش داۋامىدا تەرەققىي قىلدۇرۇشتا چىڭ تۇرۇپ، كۆك ئاسمان، سۈزۈك سۇ، پاكىز تۇپراقنى قوغداش جېڭىنى سىجىل ياخشى قىلىپ، گۈزەل شىنجاڭنىڭ ئاسمىنىنى تېخىمۇ كۆك، تاغلىرىنى تېخىمۇ يېشىل، سۈيىنى تېخىمۇ سۈزۈك قىلىش كېرەك. جەمئىيەت مۇقىملىقىنى قوغداپ، پىكىر يولىدا يېڭىلىق يارىتىپ، ئىدارە قىلىش سىستېمىسى ۋە ئىدارە قىلىش ئىقتىدارىنىڭ زامانىۋىلىشىشىغا تۈرتكە بولۇپ، ئورتاق قۇرىدىغان، ئورتاق ئىدارە قىلىدىغان، ئورتاق بەھرىلىنىدىغان جەمئىيەت ئىدارە قىلىش ئەندىزىسىنى بەرپا قىلىپ، جەمئىيەت چوڭ ۋەزىيىتىنىڭ سىجىل مۇقىم، ئۇزاققىچە مۇقىم بولۇشىنى ساقلاش كېرەك.

يىغىندا يەنە باشقا ئىشلار تەتقىق قىلىندى.

شەۋكەت ئىمىن، لى پېڭشىن، شۆ خەيرۇڭ، ئەركىن تۇنىياز، لى يىفېي، سارقىت ئاقان، ياڭ شىن، جاڭ چۇنلىن، ۋاڭ مىڭشەن قاتارلىقلار يىغىنغا قاتناشتى.